

ਅਭਿਆਸ 10.1

1. ਇੱਕ ਰੇਖਾ (ਮੰਨ ਲਉ AB ਖਿੱਚੋ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਬਾਹਰ ਸਥਿਤ ਕੋਈ ਬਿੰਦੂ C ਲਵੋ। ਸਿਰਫ਼ ਛੁੱਟੇ ਅਤੇ ਪਰਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, C ਤੋਂ ਜਾਂਦੀ AB ਦੇ ਸਮਾਂਤਰ ਇੱਕ ਰੇਖਾ ਖਿੱਚੋ।
2. ਇੱਕ ਰੇਖਾ l ਖਿੱਚੋ ਅਤੇ l ਉੱਤੇ ਸਥਿਤ ਕਿਸੀ ਵੀ ਬਿੰਦੂ ਤੋਂ l ਉੱਪਰ ਲੰਬ ਖਿੱਚੋ। ਇਸ ਲੰਬ ਰੇਖਾ ਉੱਪਰ ਇੱਕ ਬਿੰਦੂ X ਲਵੋ ਜੋ l ਤੋਂ 4 ਸਮ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੇ ਹੋਵੇ। X ਤੋਂ ਹੋ ਕੇ ਜਾਂਦੀ l ਦੇ ਸਮਾਂਤਰ ਇੱਕ ਰੇਖਾ m ਖਿੱਚੋ।
3. ਮੰਨ ਲਉ l ਇੱਕ ਰੇਖਾ ਹੈ ਅਤੇ P ਇੱਕ ਬਿੰਦੂ ਹੈ ਜੋ l ਉੱਪਰ ਸਥਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। P ਤੋਂ ਹੋ ਕੇ l ਦੇ ਸਮਾਂਤਰ ਇੱਕ ਰੇਖਾ m ਖਿੱਚੋ। ਹੁਣ P ਨੂੰ l 'ਤੇ ਕਿਸੀ ਬਿੰਦੂ Q ਨਾਲ ਜੋੜੋ। m ਉੱਪਰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬਿੰਦੂ R ਚੁਣੋ। R ਤੋਂ ਹੋ ਕੇ, PQ ਦੇ ਸਮਾਂਤਰ ਇੱਕ ਰੇਖਾ ਖਿੱਚੋ। ਮੰਨ ਲਉ ਇਹ ਰੇਖਾ, ਰੇਖਾ l ਦੇ ਬਿੰਦੂ S ਉੱਪਰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਸਮਾਂਤਰ ਰੇਖਾਵਾਂ ਦੇ ਇਹਨਾ ਦੋਹਾਂ ਸਮੂਹਾਂ ਤੋਂ ਕਿਹੜੀ ਆਕ੍ਰਿਤੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ?

EX - 10.1

ਉੱਲ 1:- ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-

i) ਇੱਕ ਰੇਖਾ AB ਥਿੱਚੇ ਅਤੇ ਰੇਖਾ ਦੇ ਬਾਹਰ ਸਥਿਤ ਕੋਈ ਬਿੰਦੂ C ਲਓ।

ii) AB ਰੇਖਾ ਤੇ ਕੋਈ ਬਿੰਦੂ P ਲਓ ਅਤੇ C ਨੂੰ P ਨਾਲ ਜਿਕਾਓ।

iii) P ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਮਨ ਕੇ ਇੱਕ ਚਾਪ QR ਲਗਾਓ।

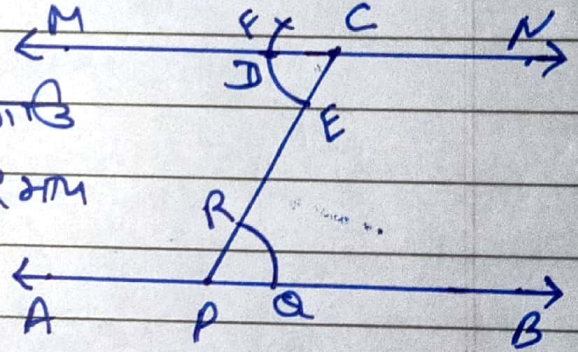
iv) ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ C ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਮਨ ਕੇ ਇੱਕ ਚਾਪ EF ਲਗਾਓ।

v) E ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਮਨ ਕੇ QR ਮਨ ਦੀ ਇੱਕ ਚਾਪ ਖਿੱਚੋ ਜੋ

ਚਾਪ EF ਨੂੰ D ਤੇ ਕੱਟੇ।

vi) ਹੁਣ CD ਨੂੰ ਜਿਕਾ ਕੇ ਰੇਖਾ CM ਥਿੱਚੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ N ਤੋਂ ਹੁਪਾ ਦਿਓ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ $MN \parallel AB$ ਹੋਵੇ।

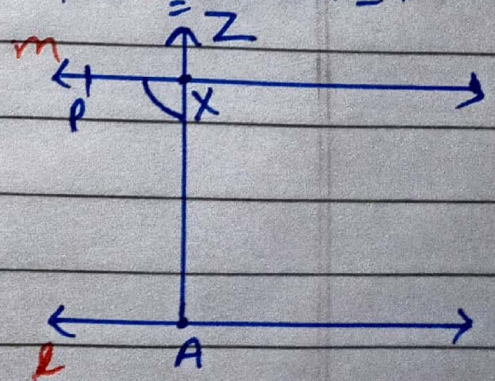
ਉੱਲ 2:- i) ਇੱਕ ਰੇਖਾ l ਲਓ ਅਤੇ ਉਸ ਤੇ ਕੋਈ ਬਿੰਦੂ A ਲਓ।

ii) A ਤੋਂ $AZ \perp l$ ਥਿੱਚੇ।

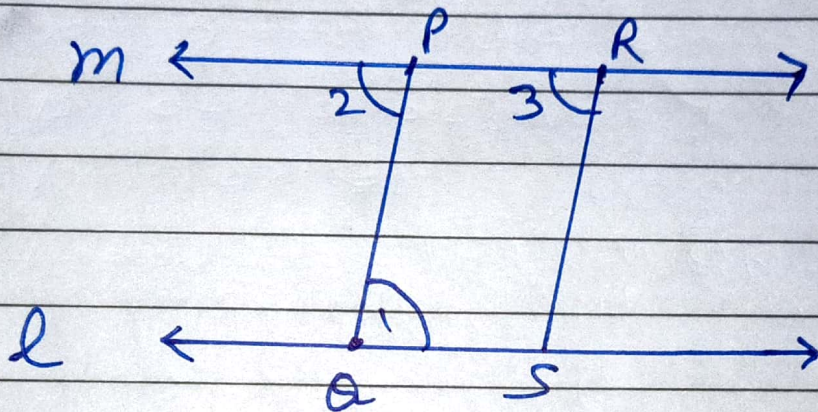
iii) AZ ਤੇ $AX = 4$ ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਲਓ।

iv) ਬਿੰਦੂ X ਤੋਂ $PX \perp AX$ ਥਿੱਚੇ।

v) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ $m \parallel l$ ਹੋਵੇ।

- ਜੱਲਤ:-
- (1) ਦੋ ਰੇਖਾ l ਅਤੇ m ਦੇ ਬਾਰੇ ਬਾਰੇ ਸਥਿਤ ਕੋਈ ਬਿੰਦੂ P ਲਓ।
 - (2) ਰੇਖਾ l ਤੋਂ ਕੋਈ ਬਿੰਦੂ Q ਲਓ ਅਤੇ Q ਤੋਂ P ਨਾਲ ਸਿਲਾਓ।

- (3) ਬਿੰਦੂ P ਤੋਂ ਰੇਖਾ $m \parallel l$ ਬਿੰਦੂ
- (4) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ PQ ਰੇਖਾ l ਤੇ Q ਅਤੇ ਰੇਖਾ m ਤੇ R ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਤੇ $\angle 1 = \angle 2$ ਹੈ
- (5) ਰੇਖਾ m ਤੇ ਕੋਈ ਬਿੰਦੂ R ਲਓ
- (6) ਬਿੰਦੂ R ਤੋਂ ਰੇਖਾ $RS \parallel PQ$ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿੰਦੂ S ਤੇ $\angle 3 = \angle 2$ ਹੋਵੇ।
- (7) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ $PQRS$ ਦੋ ਸਮਾਂਤਰ ਚਤੁਰਭੁਜ ਹੈ।